

PÅTALEVEDTAK

Dok. nr. 07

SAK NR 10167982 732/10-123

HORDALAND POLITIDISTRIKT - TRAFIKKUHELL I BERGEN NATT TIL 26. SEPTEMBER 2010 - MOTORSYKKEL PÅKJØRT AV UNIFORMERT POLITIBIL

Sakens bakgrunn:

Spesialenheten for politisaker ble søndag 26. september 2010 kl 03.45 underrettet av operasjonsleder i Hordaland politidistrikt om at politiet samme natt hadde forfulgt en motorsykkel som unnlot å stanse for kontroll. Forfølgelsen hadde foregått i Bergen sentrum. Sjåføren av motorsykkelen hadde veltet. Det var uklart om veltet skyldtes fall under kjøringen, eller om motorsykkelen var blitt truffet av politibilen som kom bak ham og at det var dette som forårsaket veltet. Det var opplyst at det var usikkert om føreren av motorsykkelen også var overkjørt av politibilen.

Fra AMK var det opplyst at føreren av motorsykkelen, [REDACTED], f. [REDACTED], var alvorlig skadet.

Spesialenheten foretok utrykning. Avhør av de involverte polititjenestemenn ble foretatt ca. kl. 0600 samme morgen.

Nærmere om hendelsen:

Natt til søndag 26. september 2010 ble en hundepatrulje fra Hordaland politidistrikt oppmerksom på en motorsykkel som kjørte forbi politibilen ved Bystasjonen i Bergen sentrum. I politipatruljen var politibetjentene [REDACTED] og [REDACTED]. [REDACTED] var sjåfør. De hadde ordinær nattevakt.

Politibetjentene vurderte at motorsykkelen holdt høy hastighet og at den ikke hadde påmontert registreringsskilt. Det ble besluttet å avklare forholdet nærmere og politipatruljen forfulgte motorsykkelen fra området ved Bystasjonen, gjennom Nygårdstunnelen og mot Dokkeskjærskaien.

I Nygårdstunnelen ble blålys aktivert og politipatruljen kjørte opp på siden av motorsykkelen og politibetjent [REDACTED] ga med hånden tegn til at sjåføren skulle stanse. Sjåføren etterkom ikke pålegget. Motorsykkelen kjørte i O.J. Brochs gate over en refuge og svingte nordover tilbake mot Bergen sentrum. Politibilen svingte etter, kjørte over refugen og støtte sammen med motorsykkelen. For Spesialenhetens avgjørelse har det ikke vært nødvendig med høy visshet for å kunne fastslå hvor første treffpunkt var og hvordan eksakt [REDACTED] ble påført skadene.

Spesialenheten for politisaker

Besøk: Grønnegt. 82

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR

Tel: 62556100 Faks: 62556102

E-post: post@spesialenheten.no

ERU001

██████████ ble påført flere brudd i bekkenet. Han er operert og hans helsetilstand er etter forholdene opplyst å være bra.

Det har ikke vært mulig å fastslå eksakt hvor stor del av skadeomfanget som skyldes påkjørsel, eller overkjørsel fra politibilen. Sporavsetninger i form av fiber på bakken indikerer at ██████████ også falt mot bakken og at han skled på bakken i forbindelse med, eller like etter, treff fra politibilen.

Motorsykkelen var uregistrert og hadde ikke påsatt kjennetegn.

Spesialenhetens etterforskning :

Spesialenheten skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er mistanke om at en ansatt i politi- eller påtalemyndighet har begått en straffbar handling i tjenesten. Dersom noen blir alvorlig skadet som en følge av politiets tjenestehandlinger skal Spesialenheten gjennomføre etterforskning også uten at det er grunnlag for å anta at det har skjedd straffbare tjenestehandlinger. Dette følger av påtaleinstruksen § 34-6, annet ledd.

Politiets forfølgelse av kjøretøy er regulert i Politidirektoratets instruks inntatt i rundskriv 2009/005, som trådte i kraft 1. mai 2009. Det er gitt egen instruks for tvangsmessig stans av kjøretøy i rundskriv 2009/012. Denne instruksjonen trådte i kraft 1. januar 2010. Brudd på instruksjonen kan eventuelt innebære straffansvar etter straffeloven § 325 første ledd nr 1, grov uforstand i tjenesten, og/eller vegtrafikkloven § 31, første ledd jf. § 3, om uaktsom kjøring.

Spesialenheten foretok umiddelbart etter ulykken avhør av politibetjentene ██████████ og ██████████. De ble avhørt med status som mistenkt. Det ble samme morgen foretatt vitneavhør av personer som hadde sett deler av hendelsesforløpet.

Spesialenheten har innhentet og gjennomgått Hordaland politidistrikts oppdragslogg som omhandler den aktuelle hendelsen, rapport om vegtrafikkuhell datert 26. september 2010, samt kopi av politiets dokumenter i korresponderende straffesak mot ██████████, sak med anmeldelsesnummer 11401077. Lydkommunikasjon mellom politipatruljen og politiets operasjonssentral er innhentet og gjennomgått.

Det er foretatt kriminaltekniske undersøkelser og sporsikring på stedet. Spesialenheten har sammen med kriminalteknikere fra Hordaland politidistrikt foretatt befarings på stedet og har kjørt den aktuelle strekning som forfølgelsen pågikk. Avstand fra Bystasjonen til ulykkestedet er 1,6 kilometer.

Statens vegvesen ved Bergen trafikkstasjon har foretatt tekniske undersøkelser av både politibilen og motorsykkelen.

I rapport fra Statens vegvesen av 29. oktober 2010 er det beskrevet at det ikke er funnet feil eller mangler ved politibilen, som var knapt 3 måneder gammel da uhellet skjedde. Det er heller ikke funnet *"umiddelbare mangler på sykkelen som kan ha forårsaket ulykken"*. Det er imidlertid beskrevet i rapporten fra Statens vegvesen at motorsykkelen var ombygget med annet styre, annen lykt og sal enn det sykkelen hadde originalt. Tilstanden på motorsykkelen var preget av manglende vedlikehold. Bakbremsen var i dårlig stand. Statens vegvesen har i rapporten imidlertid antatt at *"..usannsynlig at dette forholdet har hatt betydning i denne ulykken"*

Statens vegvesen har i samme rapport foretatt fartsberegninger. Basert på målinger på stedet, gitte forutsetninger, retardasjonsmålinger og sporavsetninger er hastigheten i kollisjonsøyeblikket beregnet til 59 km/t for politibilen og 46 km/t for motorsykkelen. I rapporten er det beskrevet at beregningene kan være usikre og at beregningene *"er kun ment som en indikasjon på fartsnivået"*

Etter henvendelse fra Spesialenheten har Statens vegvesen foretatt funksjonstest av motorsykkelen speedometer. Det virket ikke.

I analyseresultat fra Folkehelseinstituttet, datert 24.11.2010, er det konkludert med at det i blodprøver tatt hos [REDACTED] den aktuelle morgen kl. 05:52 og kl. 06:00 er funnet spor av de narkotiske virkestoffene N-desmetyldiazepam og tetrahydrocannabinol. Det er i fortolkningen til analyseresultatene beskrevet at dette blant annet er de narkotiske virkestoffer i stesolid, valium, vival og cannabis.

Folkehelseinstituttet har lagt til grunn at; *"Det er en viss sannsynlighet for at det foreligger påvirkning"*.

Spesialenheten har ikke som mandat å ta stilling til eventuell straffeskyld for [REDACTED]. I en bevisvurdering må det vektlegges at [REDACTED] handlingsmønster, opplevelse av situasjonen og evne til korrekt gjengivelse, kan være influert av ruspåvirkning. [REDACTED] har hevdet at det var påsatt registreringsskilt på motorsykkelen. Vitneopplysninger, forklaringene til de to politibetjentene og funn på stedet gir ikke grunnlag for å anta et det er korrekt.

Etterforskningen og innhentet informasjon gir et godt og ganske dekkende bilde av hendelsesforløpet.

Spesialenhetens vurdering:

Vegtrafikkloven § 11, jf. trafikkreglene § 2 nr 4, fastsetter at fører av utrykningskjøretøy kan fravike trafikkreglene når det er nødvendig eller vesentlig til lette i tjenesten. På bakgrunn av det som er kommet frem om foranledningen til hendelsen, finner Spesialenheten det klart at vilkårene for å foreta utrykningskjøring var tilstede. Opplysningene i saken taler også for at forfølgelsen fra politiets side ble gjennomført på en forsvarlig måte. Problemstillingen er om politibetjent [REDACTED] var tilstrekkelig aktsom i forbindelse med at han kjørte inn i motorsyklisten, eller om han hadde mulighet til å innrette kjøringen på en slik måte at uhellet kunne vært unngått.

Vegtrafikkloven § 3 første ledd inneholder den prinsipielle grunnregel for all vegtrafikk. Denne bestemmelsen kan ikke fravikes av fører av kjøretøy i politiets tjeneste. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke blir unødig hindret eller forstyrret".

Overtredelse er straffbart etter vegtrafikkloven § 31. Skyldkravet ved overtredelse av § 3 er uaktsomhet. Det sentrale vurderingstema ved aktsomhetsvurderingen vil være en sammenligning av den handling man skal ta stilling til med en objektiv norm for forsvarlig opptreden.

Det følger av rettspraksis at det gjelder en meget streng aktsomhetsnorm ved føring av motorvogn. Når det gjelder anvendelsen av aktsomhetsnormen på saker som gjelder utrykningskjøring, har Høyesterett i uttalt:

"Det er likevel klart at aktsomhetsnormen etter denne regelen [§ 3] må være påvirket av at den skal anvendes på et politikjøretøy i en utrykningssituasjon. Hvor langt man i en slik situasjon skal lempe på de krav som gjelder for andre bilførere, må bero dels på hvor viktig det fremstiller seg å få stanset og eventuelt pågrepet den som forfølges, og dels på trafikksituasjonen og risikoen for at skade kan bli voldt. Det må foretas en avveining mellom behovet for at politiet skal kunne løse sine tjenesteoppdrag og hensynet til trafiksikkerheten".

Spesialenheten finner ikke grunnlag for å anta at sammenstøtet mellom politibilen og motorsykkelen var en bevisst handling fra politibetjent [redacted] side. Slik saken fremstår for Spesialenheten, hadde [redacted] allerede mistet kontrollen over motorsykkelen, som en følge av at han hadde krysset refugen, og var i ferd med å velte. Som følge av dette og forholdene på stedet klarte ikke politibilen å unngå et sammenstøt.

Hastigheten til politibilen da motorsykkelen veltet er av Statens vegvesen beregnet til " ..lite sannsynlig at farten i påkjørselsøyeblikket har vært over 60 km/t". Denne beregningen fremstår som forenlig med vitneutsagn fra drosjesjåfør som så hendelsen.

Utrykningskjøringen vurderes som nødvendig og forsvarlig og var begrunnet med at politiet ønsket å begrense skadepotensialet ved at en uregistrert motorsykkel i høy hastighet kjørte mot Bergen sentrum, hvor det oppholdt seg mange mennesker i det aktuelle tidsrom. Tjenestemennene har også forklart at de også hadde mistanke om at motorsyklisten kunne være påvirket av rusmidler, hvilket underbygger berettigelsen av å få stanset ham. Utrykningskjøringen vurderes å være i samsvar med instruksens punkt 2 om forsvarlighet og nødvendighet.

Slik saken er belyst i dette tilfellet kan det ikke legges til grunn at politibetjent [redacted] [redacted] opptrådte straffbetingende uaktsomt.

[redacted] var passasjer i politibilen. Han har ikke hatt direkte innvirkning på kjøringen og det fremstår for Spesialenheten som åpenbart at han ikke kan kritiseres for sine tjenestehandlinger og opptreden i forbindelse med uhellet.

Vedtak:

Saken henlegges for politibetjent [redacted] og for politibetjent [redacted] [redacted] i forhold til vegtrafikkloven § 3, jf. § 31 som intet straffbart forhold anses bevist.

[redacted], politibetjent [redacted] og politibetjent [redacted] underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes Politimesteren i Hordaland politidistrikt til orientering.

Saken er avgjort med delegert påtalekompetanse fra Sjefen for Spesialenheten, jf. påtaleinstruksens § 34-3, annet ledd, jf. første ledd.

Spesialenheten for politisaker, 5. januar 2011